No. 84. 1847.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dingsdags, Donderdags en Zaturdags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 3,00; voor de buitensteden *f* 3,50; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 12 JANUARIJ.

Advertentien van acht regels en daar beneden worden tegen *f* 1,75 geplaatst; meer dan acht regels tegen 20 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 11 Jan.

Wij hebben met leedwezen gezien en gevolgd den weg, welken de regering tegen de pers heeft ingeslagen. De vervolgingen tegen de dagbladen, achtervolgens sinds een jaar aangevangen en doorgezet, zijn een bedroevend verschijnsel.

Vooreerst reeds is het, op zich zelf genomen, al zeer treurig, in het land zoo vele bladen te ontmoeten, welke zich onbevreesd en onbezorgd in het strijdperk werpen, zich bloot stellend aan al de martelingen van eene geregtelijke procedure, welke sommige beambten van het openbaar ministerie weten te doen vergezellen met pijnigingen, die niet in een vrij land, zoo als Nederland geroemd wordt te zijn, maar in Rusland te huis behooren. Die oppositiezucht tot op die hoogte gedreven, is een zeer gevaarlijk verschijnsel; als de natie warmer bloed in de aderen mogt voelen stroomen, zoude het onmiddellijk gevolg daarvan zijn, een strijd op leven en dood tegen de regering en de bestaande instellingen. De kalmte, welke Neêrlandsch volk kenmerkt, en dikwerf den schijn heeft van slaperigheid, zoo niet soms ook de dood, — die kalmte verhoedt, dat de driften nog niet algemeen zoo hoog zijn opgewonden, dat eene volksdemonstratie vijandelijk aanvange; maar men loopt toch groot gevaar, dat zij het vroeg of laat worde.

De invloed van de pers, hoezeer zij zich ook in het oog van den man, die zich eerbiedigt, moge verlagen, is altijd onvermijdelijk groot in een land, waar vele misbruiken hebben bestaan, de instellingen niet geëvenredigd zijn aan de behoeften, de lasten drukkend, en het volkswelzijn verwoest is. Daar heerscht namelijk ontevredenheid, en de ontevredenheid vergenoegt zich in de taal, die haar vleit, die haar voedsel geeft. Al is het dus, dat de gevolgen der in drift ontstokene pers niet zigtbaar zijn in de handelingen van het volk; het zaad, dat die pers onder de verschillende klassen uitstrooit, kan niet anders dan in vruchtbare aarde vallen, daar ontkiemen en met er tijd vruchten dragen. Welnu, dan zal het ook eenmaal de volksdriften tot een losbarsting doen opstijgen.

De geleidelijkste weg daartoe zijn geregtelijke vervolgingen. Het ligt in den aard van het volk, partij te trekken voor elk en een ieder, die verdrukt wordt. Een schrijver, die voorgeeft de belangen van het land te verdedigen tegen de aanmatigingen, hetzij dan wezenlijke of voorgewende, der regering, is altijd, in het oog van het publiek, de vriend van het volk, gelijk de regering, die zulk eenen vervolgt, den schijn erlangt, van vijand te zijn van het volk. Een schrijven, dat zich door personaliteiten en onwaardig schelden verlaagt, zal, wanneer de menigte aan haar eigen oordeel overgelaten is, wel eenigzins, maar nooit veel kwaad doen. Gaat men den schrijver vervolgen, dan doet men hem, hoe onbekend hij ook zijn moge, onmiddellijk een relief erlangen, dat hem voor het publiek belangrijk maakt. Het publiek zal partij trekken voor den vervolgde, omdat hij vervolgd wordt, en hetgeen hij schreef, zal eene goedkeuring en een ingang verkrijgen, dien het vroeger niet had.

De ontevredenheid zal en moet aangroeijen, tot dat eindelijk een of ander proces, door zamenloop van gebeurtenissen, colossale proportiën erlangt, personen en beginselen verbindt in een diep gevoeld medelijden, voedend een vreesselijken haat tegen regeringsmannen en instellingen, om het bestaan van het rijk te brengen op den rand van een afgrond, waarin de minste omstandigheid vorst en vaderland reddeloos kan neerploffen. Is dat niet de geschiedenis van het verledene? En zou het niet wenschelijk zijn dat de regering zich daaraan spiegelde?" Mogte zij het doen!

Wij achten ons gelukkig aan onze lezers de blijde tijding te mogen mededeelen, dat weldra de openbare godsdienstoefening voor onze geloofsgenooten in den Oost zal hersteld worden. Men berigt ons als zeker, en de bron is geloofwaardig, dat de zaak van den Oost eindelijk hare volkomene beslissing heeft erlangd, dat Mgr. Grooff niet naar den Oost teruggaan, maar belast met eene buitengewone zending, als visitator apostoliek, naar Suriname vertrekken zal. Men verzekert ons tevens, dat aan Zijne Hoogwaardigheid een coadjutor zal worden gegeven, welke het vicariaat van Java zal besturen. Overigens vernemen wij, dat Zijne Hoogwaardigheid Mgr. Grooff reeds toebereidselen maakt voor de reis naar de West-Indiën.

Herhaaldelijk vond men reeds in de Dagbladen ten onzent den naam vermeld van den Hoog-Eerw. Vicarius Apostolicus van Luxemburg, Mgr. Laurent, maar zelden troffen wij dien aan, of wij wisten niet, wat meer onze verontwaardiging moest opwekken, of de boosaardige laster, waarmede men dien naam trachtte te bezoedelen, of de onbeschaamdheid, met welke men aan het publiek de grofste verzinselen betreffende dien waardigen Kerkvoogd zocht diets te maken. Wij willen onze Lezers niet ergeren met de opsomming der aantijgingen, die de strekking verraadden, den getrouwen en ijverigen herder tot een zoo onzinnig als nietswaardig voorwerp van bespotting te verlagen: wij laten het gaarne aan den Luxemburgschen correspondent van *het Handelsblad* over ons spoedig weêr het bewijs voor de voeten te werpen, dat de cordate houding van Mgr. Laurent tegenover de tegenstanders van het Katholicisme, den wrevel der magteloosheid tot spoorlooze woede deed overslaan. Wat ons betreft, liever dan ons te vernederen tot eene vermelding van datgene, wat onzen lezers niet anders dan pijnlijk kan vallen, haasten wij ons tot de mededeeling over te gaan van den volgenden brief, ons dezer dagen door een vriendenhand geworden, waardoor beter dan door woorden, de door onze dagbladen snoode geruchten gelogenstraft en beschaamd worden, alsof gansch Luxemburg voor Mgr. Laurent niets meer dan de hoon der deernis en der beschimping veil zou hebben.

»Het schijnt, schrijft onze correspondent, dat de storm door de vijanden der godsdienst tegen Mgr. Laurent, Vicarius Apostolicus van Luxemburg, opgeruid, in de harten der Luxemburgenaren slechts de achting en de liefde bevestigd en vermeerderd heeft, welke zij hunnen dierbaren Bisschop toedragen. Zaturdag den 27 December, ter gelegenheid van het feest van den H. Johannes den Evangelist, wiens naam Mgr. Laurent verdient te voeren, zoo om zijne zachtmoedigheid als om zijne overige deugden, waarin hij het voetspoor drukt van den welbeminden leerling van Jesus, dien dag dan begaven zich de inwoners der stad, naar hunnen rang in onderscheidene deputatiën verdeeld, in groote menigte naar de woning van Zijne Hoogwaardigheid, om hem, levendiger dan ooit, hunne achting en genegenheid te betuigen. De eerste deputatie bestond uit de onderwijzeressen van de verschillende scholen der stad. Eene uit haar midden begroette Zijne Hoogwaardigheid in woorden, waaruit de diepste eerbied sprak, waarop zij Hem uit aller naam een fraai geschenk aanbood. Vervolgens werd de heer Gadard aangemeld, aan het hoofd der kweekelingen van zijne instelling. Deze ijverige onderwijzer bood in treffende taal Zijne Hoogwaardigheid zijne hulde en zegenbeden aan en smeekte den vader zijne kinderen te zegenen; — en onmiddellijk daarop viel het gezang der kweekelingen in, met hunne reine stemmen den vereerden vader hunne heilwenschen toegalmende. De priesters van het decanaat van Luxemburg, ten einde te toonen dat zij evenzeer uit liefde, als uit pligt aan hun geestelijk opperhoofd gehoorzaamden, hadden hunne wenschen zinnebeeldig uitgedrukt in eene zilveren, rijk vergulde kelk, welke zij aan Zijn Hoogw. ten geschenke aanboden. Na de geestelijkheid kwamen de Professoren van het Seminarie. Zij werden gevolgd door de leeraars der normaal-school. Maar reeds was het gezelschap der H. Cecilia daar, om door een verrukkelijk en zielverheffend maatgezang aan Zijne Hoogw. het leed te doen vergeten, Hem door zijne vijanden berokkend. Terwijl Mgr. dit gezelschap van het terras zijner tuin bedankte, waren de studenten der zes hoogste classen van het Koninklijk Atheneum, ten getalle van 110, alzoo de meerderheid der studerende jongelingschap, door eene zijdeur binnengekomen, en plaatsen zich in een cirkel in eene groote zaal, waar zij Zijne Hoogw. afwachtten. Een hunner vertolkte in woorden de gevoelens, die op aller gelaat te lezen stonden. Twee — het waren de jeugdigsten der beminnelijke schare — boden aan Zijne Hoogw. met van vreugde bevende handen, twee voortreffelijk bewerkte lichtdragers aan. Eindelijk werd door de muzikale harmonie de deputatie der burgers aangekondigd. Aan hun hoofd bevond zich de Baron du Prelle. Hij bragt aan Zijne Hoogw. de wenschen der gansche stad, en verklaarde, wat de reden was dier buitengewone huldeen eerbiedsbetuiging, Hem uit aller harten met zooveel warmte aangeboden. Met een ontroerd gemoed werd deze taal aangehoord, en deze achtbare deputatie behoefde niet aan de door haren aanvoerder geuite gevoelens het prachtig geschenk toe te voegen, dat zij door bemiddeling van den achtingswaardigen du Prelle Zijne Hoogw. aanbood, om diens erkentelijkheid ten top te doen stijgen. Dit geschenk bestond in een rijk zilveren tafelservies, tot welks aankoop de geheele stad had bijgedragen. Drie professoren van het Atheneum hadden hunne namen geplaatst op de lijst der onderteekenaren. De Leden der broederschap van O. L. Vrouwe kwamen het laatst. Zij, die weten, hoezeer Mgr. Laurent ter harte gaat alles, wat tot de vereering der H. Maagd kan opwekken, gevoelen, hoe aangenaam hem de heilwenschen van deze broederschap moesten zijn.

»Gij ziet, Mijnheer! en het verwondert u niet, dat bij de herdenking van dit streelend huldebetoon de vijanden der godsdienst reeds lang uit het oog zijn verloren. Hoe ellendig ook en onbeduidend steekt hunne haat en afgunst bij het tooneel af, dat dien feestdag plaats vond. Dit alleen wil ik vragen, en met deze vraag besluit ik mijne missive: zal de mond der goddeloozen, na zulke eerbiedsbetuigingen, den laster nog durven herhalen, dat Mgr. Laurent het schandaal der stad, de dwingeland der geestelijkheid en de schrik is van het gansche Groot-Hertogdom?"

Vrijdag ll. verloor onze stad een harer achtingswaardigste ingezetenen. Ten vier ure des namiddags eischte God de ziel op van zijn dienaar, den heer A. B. Roothaan. Trouw zoon der Kerk, regtschapen burger, vol edelmoedige liefde voor zijne natuurgenooten, vurige vereerder der kunsten, bepaaldelijk der beeldhouw-, schilder- en toonkunst, was hij der Godsdienst ten hechten steun, in het maatschappelijke door allen geacht en geliefd om de eerlijkheid en opregtheid zijner inborst, gezegend door zoo veler dankbaar hart, dat zijne onbegrensde en edelmoedige hulpvaardigheid ondervond, en onbaatzuchtig vriend en bevorderaar van de belangen der kunstenaars, voor vele van welke hij het moeijelijk pad effende, dat ten roem geleidt. Zijne ziel ruste bij den Heer! Zijne nagedachtenis blijve in gezegend aandenken!

Woensdag aanstaande zal de plegtigheid zijner ter aardebestelling plaats hebben.

Naar wij vernemen is de ZeerEerw. Heer van Dijk, president van het groot Seminarie in de Hoeven, tot Bisschop van Adras in partibus infidelium benoemd en tevens tot Coadjutor van Mgr. van Dardanië. Deze benoeming wekt algemeene vreugde.

Volgens ons van eene goede zijde toegekomen berigten

viert het Jubilé, door Z. H. Pius IX ter gelegenheid zijner verheffing tot den pausselijken zetel uitgeschreven, *voor ons gansche land* aan op Zondag den 23sten aanstaande.

Betreffende de inhechtenisneming van Jan ter Linde — niets!

Wij hebben een belangrijk stuk ontvangen, ons van eene bevoegde hand toegezonden, met het opschrift van: *de onfeilbaarheid der regterlijke magt.* Het behelst eenige aanmerkingen ter gelegenheid der procedure tegen den heer Gepkens, en de verklaringen van Jan ter Linde, welke wij echter voor als nog niet in onze kolommen kunnen opnemen. De tijd is daarvoor niet rijp.

Op den 1sten Januarij 1847 bestond de Nederlandsche zeemagt uit 2 schepen van 84 stukken; 5 van 74 st., waarvan 3 in aanbouw, 2 van 60 st., 1 van 54 st., 11 van 44 st., 2 van 38 st. in aanbouw, 3 van 32 st., 9 van 28 st., 4 van 26 st., waarvan 2 in aanbouw, 2 van 22 st., 2 van 20 st., 11 van 18 st., waarvan 1 in aanbouw, 1 van 16 st., 11 van 14 st., 7 van 12 st., waarvan 4 in aanbouw, 2 van 8 st., 5 van 6 st., 5 van 5 st., 4 van 4 st., en 3 van 3 st., te zamen 92 schepen, voerende 2356 stukken van meerder of minder kaliber. Bovendien behooren daarbij nog 10 stoomschepen met 64 stukken, 2 ijzeren stoombooten en 1 in aanbouw van 11 stukken, 3 transportschepen, 10 gaffel-kanonneerbooten a 1 mortier en 3 st., 35 groot model en 30 klein model gaffel-kanonneerbooten.

's GRAVENHAGE, 9 Januarij. Men verneemt, dat de zaak van den veroordeelden kapellaan Gepkens den 25sten dezer, voor den Hoogen Raad, Kamer van Strafzaken, zal worden behandeld; dat als rapporteur in die zaak benoemd is de Raadsheer Mr. van den Velden, en dat het Openbaar Ministerie zal worden waargenomen door den Heer Procureur-Generaal.

ROTTERDAM, 9 Januarij. Men wil, dat de opening van den spoorweg tusschen deze stad en 's Gravenhage zal geschieden met den aanvang der zomerdienst, dat is op 15 April aanstaande. *(N. R. C.)*

MIDDELBURG, 7 Jan. Op heden werd ons prachtig vernieuwd Beursgebouw ingewijd, en geopend met eene plegtige aanspraak van den heer B. Bomme, President van commissarissen der Graanbeurs. Heden avond wordt in de societeit der beursbezoekers, genaamd St. Joris, een collation gegeven.

KAMPEN, den 9 Januarij. De gemeenschap met Schokland is nog niet afgebroken geweest, ofschoon de zee ten noorden en westen van dat eiland open ligt.

— Velen die in Augustus des verleden jaars de tentoonstelling der voorwerpen van nijverheid en kunst te Kampen hebben gezien, herinneren zich gewis het kunstgewrocht van de hand des heeren L. van de Velde te Zwolle. Wij bedoelen den berijmden CXIX psalm, door hem met ijzeren vlijt en den keurigsten smaak, in eene afwisseling van schoonschrift en prentwerk op papier gebragt, zoodat men niet wist wat meer te bewonderen, de volharding die tot zulk een uitvoerig werk vereischt werd, dan wel den sierlijken vorm, we ken de kunstenaar er aan had gegeven.

Dit merkwaardig stuk, 't welk men toen zeide bestemd te zijn voor Z. M. den Koning, werd in de vorige maand te Zwolle verloot, tegen *f* 100, een prijs in geene verhouding tot de onbeschrijfelijke inspanning, die er aan besteed is; en met genoegen mogen we melden, dat het [illegible] onzer stadgenooten is te beurt gevallen.

— Men leest in de Opregte Haarlemsche Courant: »Se[illegible] geruimen tijd heeft men verondersteld, dat sommige [illegible]aren en schrijvers van dagbladen zich lieten betalen [illegible]et opnemen van zoogenaamde aanprijzende artikelen. [illegible] ermoeden is onlangs in zekerheid overgegaan, en [illegible] als een teeken des tijds beschouwd worden, dat, [illegible]te; van dit niet zeer loffelijk bedrijf geheim te [illegible] eenige voor het overige geenszins ongunstig be[illegible] gbladen, openlijk eene prijslijst hebben medege[illegible] onkosten, welke bij de plaatsing van dergelijke [illegible] worden gevorderd. De bedoelde aanprijzingen [illegible]erschillende aard; die, welke onder het nieuws [illegible]genomen en waarbij alzoo de aanprijzing als [illegible] van de hoofdredactie van het dagblad uitgaat; [illegible]lijkerwijze het »duurst."

[illegible] zou waarlijk opregt handelen, door de [illegible] den met naam te noemen. *(K.-Ct.)*

['s HERTOG]ENBOSCH, 9 Jan. Gisteren avond had de [illegible]hoijen, arrondissement 's Bosch weder, en [illegible]ndag ll. voor de derde maal, eenen brand [illegible] die zoo hevig toenam, dat er aan blusschen [illegible] was.

[illegible] heeft dan ook ditmaal een huis aldaar, [illegible]ren het huis van den heer burgemeester, [illegible]h gelegd.

[illegible] houdt men met grond voor de oorzaak dezer rampen. De Heer Officier van Justitie en andere regterlijke ambtenaren houden in die gemeente onafgebroken instructiën ter einde de vermoedelijke brandstichters op te sporen. Eene wacht van 26 en meer personen doorkruist des nachts overal de wegen van die gemeente, welke slechts 735 zielen bevat.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 9 Jan. Eergisteren liep hier het gerucht, dat het gezamenlijk antwoord der drie Noordsche hoven op de protestatie van het Fransch kabinet dezer dage alhier was aangekomen.

De *Augsb. Zeitung* van ll. Maandag geeft, naar luid van een brief uit Pruissen, te kennen, dat dit antwoord nog slechts in ontwerp gereed was. Het hof van Weenen zal daartoe niet het initiatief nemen, doch de gezant van Rusland aan het hof van Berlijn zou, zegt men, zonder nadere mededeeling van St. Petersburg, gemagtigd zijn, om hierin naar goedvinden te handelen. De verklaring der drie kabinetten zal, wel is waar, gelijkluidend, maar niet gemeenschappelijk geschieden; zij zal, naar men zegt, aan de gezanten der drie hoven te Parijs en Londen worden opgezonden, met last, om daarvan aan deze beide kabinetten afschriften in te zenden. Overigens zal deze verklaring op zich zelve zeer kort zijn, en zal bij de uiteenzetting der beweegredenen een zeker voorbehoud gevoegd zijn.

— De Kamer der afgevaardigden zal morgen, Zondag 10 Januarij, hare voorloopige zitting houden. Men zal zich herinneren, dat de Kamer in de maand Augustus jl. aldus is zamengesteld: President, de heer Sauzet; vice-presidenten, de heeren Bignon, Lepelletier-d'Aulnay, Hebert en Benjamin Delessert; secretarissen, de heeren Saglio, de Bussières, Oger en Languinais. De president zal bij het lot de groote deputatie van twintig leden benoemen, die den 11 den Koning te gemoet zullen gaan. Daags na de koninklijke zitting zal de Kamer openbaar vergaderen, om de zamenstelling der bureaux bij het lot te beslissen. Woensdag zal de Kamer de commissie voor het adres benoemen.

Men wil, dat het ministerie zich voorstelt, terstond na de opening der zitting het budget van 1848 en de wet ter regeling der kredieten van de jaren 1844 en 1845 aan de Kamer voor te dragen.

De commissie tot het adres zal haar ontwerp eerst omstreeks den 23 Januarij kunnen aanbieden, zullende de discussiën in openbare zitting alsdan den 25 een aanvang nemen, in de veronderstelling, dat de kamer der Pairs op dat tijdstip haar ontwerp van adres zal hebben goedgestemd.

— Het aantal afgevaardigden, die gisteren reeds alhier waren aangekomen, bedroeg 356; aanstaanden maandag zullen voorzeker nog meerdere aankomen.

— Er heeft zich hier eene maatschappij gevormd om zich in China hoofdzakelijk met den theehandel bezig te houden, onder de benaming van Maatschappij van den thee-handel.

— In het departement Vienne hebben vrij ernstige onlusten plaats gehad ter zake van de duurte van granen. Men verzekert, dat vele nationale garden die het plunderen der zakken poogden te beletten, ontwapend zijn, en dat de marechaussée genootzaakt is geworden voor de zegenpralende en muitende volkshoop te zwichten en zich in de caserne op te sluiten. Deze wanordelijkheden hebben op de markt te Lencloitre, nabij Chatelterault, plaats gehad.

— Eindelijk zijn de zaken der Fransche zending in China geregeld: het Fransche consulaat te Canton is ingetrokken, en door een post van zaakgelastigde vervangen. Later, wanneer de hoop verwezenlijkt wordt, die door het Engelsch gouvernement is geuit, dat de vreemde agenten te Peking worden toegelaten, dan zal onze vertegenwoordiger den titel van buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister aan het hof van China aannemen.

MADRID, 2 Januarij. De consul van Baijonne, die het paspoort van den heer Ologaza had geviseerd, is van zijn post ontzet en vervangen door den heer Potestad.

De inhechtenisneming van Olozaga en vooral de waarschijnlijke gevolgen daarvan houden voortdurend de algemeene aandacht levendig bezig. Tegenstrijdige geruchten loopen te dien aanzien, maar de openbare meening is, dat de kamer zich tegen de toelating van Olozaga zal verklaren. De progressisten zullen zich, naar men wil, van stemming onthouden, om hunne kansen niet in gevaar te brengen, door met Olozaga gemeene zaak te maken. Men verzekert, dat Olozaga een verzoekschrift heeft opgesteld, dat aan de kamer zal aangeboden worden. Hij verlangt daarin, op vrije voeten gesteld en naar Frankrijk teruggevoerd te worden.

Het gouvernement heeft, naar men verzekert, de tijding ontvangen van den invoer van eene aanzienlijke menigte wapenen in Spanje; doch men zegt niet of deze wapenen voor rekening zijn der progressisten of der aanhangers van den graaf van Montemolin.

Volgens berigten uit Catalonië, te Madrid ontvangen, zouden er in die provincie niet minder dan vier Carlistische benden bestaan, en zou eene derzelve meer dan 500 man bevatten. Cabrera, die zich tot dusverre nog niet openlijk heeft vertoond, zou, naar men verzekert, hunne bewegingen besturen.

De stoomboot *Iberie* heeft te Southampton tijdingen van Lissabon, dd. 31 December, aangebragt: welke ons eene nieuwe overwinning van de troepen der Koningin vermelden. Ditmaal zijn de Miguelisten verslagen. Dit gevecht heeft te Braga tusschen den baron Cazal en den Miguelistischen generaal Macdonell plaats gehad. Van beide kanten is met eene buitengewone verwoedheid gestreden eindelijk is de overwinning aan de zijde der koninklijke troepen gebleven. Hun verlies bedraagt 100 man; zoo gesneuvelden als gekwetsten, terwijl de opstandelingen meer dan 300 dooden hebben gehad. Men verzekert, dat de koninklijke troepen zich allerlei buitensporigheden veroorloofd hebben, en dat zij de stad gedurende twee dagen hebben geplunderd.

Ondanks de nederlaag van Bomfin wanhopen de Septembristen niet aan het welslagen hunner zaak. Eene proclamatie is heimelijk te Lissabon verspreid om het volk te wapen te roepen.

De gelukkige keer, dien de zaak der koningsgezinden heeft genomen, heeft echter het krediet van den staat niet hersteld; nog altijd zijn de bankbilletten niet gewild, en is daarop een groot verlies.

De *Diario* deelt een decreet mede, waarbij het oordeel der Jury in staatkundige regtsgedingen wordt afgeschaft.

De laatst ontvangene tijding van den maarschalk Saldanha meldt, dat hij den graaf Das Antas vervolgde, van wien hij slechts acht mijlen verwijderd was.

ENGELAND.

LONDEN, 7 Jan. Het hof heeft heden Windsor verlaten om eenige dagen op Claremont door te brengen. De Koningin zal niet voor den 18 naar Londen terugkeeren, daags vóór de opening van de zitting van het parlement.

Men leest in de *Standard*, van den 6 Januarij: »Met het levendigst genoegen kunnen wij berigten, dat er eene inteekenings-lijst geopend is om aan de arme bewoners van Ierland en Schotland op eene edelmoedige wijze hulp te verleenen. H. M. Koningin Victoria staat aan het hoofd van de lijst voor 2000 £, Prins Albert voor 500 £. De hertogin van Gloucester voor 200 £, de hertog van Devonshire voor 1000 £ en zes handelhuizen van Londen, ieder voor 1000 £. Dit begin belooft, en men kan zulks met vertrouwen voorzeggen, dat het bedrag der inschrijvingen een cijfer bereiken zal, waardoor men in staat gesteld zal zijn, het groot plan, dat men gevormd had, ten uitvoer te brengen. De commissie houdt zich met den grootsten ijver onledig met de belangrijke zending, die haar is opgeleid.

— Volgens berigten van Birmingham, dd. 5 Januarij, heeft aldaar de vereeniging van eigenaars der groote ijzergieterijen van Zuid Lancaster-Shire plaats gehad, en is bepaald, dat, in weerwil van de belangrijke aanvragen, de prijzen geene verhooging zullen ondergaan.

— Men verneemt dat Mgr. Ullathorn zijn bisschoppelijken zetel van Bath naar Bristol heeft overgebragt, alwaar hij voor zijnen ijver een ruimer veld zal vinden. De zoogenaamde protestantsche congregatie der vrouwen heeft een adres aan den Koning der Franschen toegezonden om hem te dwingen het eiland Otaheïti te ontruimen. Al terstond had dat genootschap het staatkundige vraagstuk van de inbezitneming van dien archipel ter zijde gesteld, om er slechts een ontmoedigenden voortgang van het katholijke geloof in die afgelegen streken in te zien.

DUBLIN, 4 Januarij. De toestand van Ierland wordt van dag tot dag bedenkelijker; ja er wordt als het ware een bepaald systeem van plundering gevolgd; de pachters zijn in sommige distrikten verpligt, den geheelen nacht op de been te blijven om het weinige, dat hun nog overblijft, te beschermen en voor de veiligheid hunner akkers te waken. Te Kilkenny heeft nabij het armengesticht eene soort van opschudding plaats gehad, waardoor de gezagvoerders verpligt werden, de gewapende magt interoepen ten einde niet alleen het gesticht, maar de geheele stad te beschermen. De ongeregeldheden gebeuren ten gevolge van maatregelen, die men in sommige graafschappen neemt, om achterstallige belastingen te innen.

Het dagblad der Sandwichs-eilanden van den 15 Augustus jl. bevat eenige berigten van Otaheïti. De blokkade van Rajatea is op bevel van den gouverneur Bruat opgeheven. Op den dag der laatste nieuwstijdingen was in Papeiti alles rustig.

De stoomboot *Clyde*, ll. Donderdag morgen te Southampton gekomen, heeft de mail van West-Indië en Mexico aangebragt. De berigten van laatstgenoemd land loopen tot de laatste dagen van de maand November. Eene Amerikaansche vloot, uit zes schepen bestaande,

bevond zich te Tampico, in afwachting van landtroepen, om een aanslag op Alvarado te ondernemen. Santa Anna was nog te San Luis de Pontosi met 25,000 man, in eene geduchte houding den generaal Taylor afwachtende, die met 5000 man Santillo bezet hield. Het gerucht liep te Vera-Cruz, bij het vertrek van de *Clyde*, dat de Mexikaansche generaal met eene legermagt van 10,000 man het leger der Vereenigde Staten was te gemoet gegaan, hetwelk genoodzaakt was geweest, tot Monterey terug te trekken.

De Amerikaansche vloot heeft op de kust van Mexico twee stoombooten met manschappen verloren.

De *Clyde* heeft twee millioen dollars medegebragt voor rekening van handelhuizen, maar niets voor de betaling van het dividend.

Generaal Taylor heeft, naar men zegt, aan Santa Anna vredesvoorslagen gedaan, doch deze zou ten antwoord hebben gegeven, dat, zoo lang er nog een soldaat op het grondgebied van Mexico overbleef, hij het oor aan niet één voorstel zou kunnen leenen.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 31 December. De gezondheids toestand van den Staats-kanselier, Prins van Metternich is zeer bevredigen. Het diplomatieke feestmaal, hetwelk Z. D. jaarbij gelegenheid van het Nieuwjaar geeft, zal derhalve even als gewoonlijk plaats hebben.

— Men spreekt te Weenen veel van eene protestatie tegen de inlijving van Krakau, welke door den Zweedschen gezant, baron van Hochschild, aan het Oostenrijksch gouvernement is ingeleverd, uit naam van Koning Oscar, in zijne hoedanigheid van medeonderteekenaar van het tractaat van Weenen. Men zegt, dat de stijl van die nota vol van waardigheid is.

— Duitsche dagbladen, en bij name de *Rhein. Beobachter* en de *Janus*, onder redactie van professor Huber, hebben dezer dage, over de Zwitsersche aangelegenheden sprekende, de belangrijke bekentenis afgelegd, dat de hevige pennestrijd en de feitelijke aanvallen tegen de Jesuiten, zoo in Zwitzerland als elders, eigenlijk niets anders ten doel hebben dan de uitroeijing der katholijke Kerk en gevolgelijk van elke soort van godsdienst; het kan nuttig zijn, van deze openhartige en en belanglooze bekentenis van protestantsche dagbladen aanteekening te houden.

De Duitsche bureaucratie drukt met al haar gewigt op de katholijke geestelijkheid, en voornamelijk is zulks het geval in de kleine staten van Noord-Duitschland, alwaar het aantal Katholijken gering is. Zoo vond de hertog van Brunswijk dezer dage goed, een besluit van echtscheiding tusschen twee gehuwde lieden te teekenen, met de bevoegdheid van weder in het huwelijk te treden. De kanselier van het hertogdom zond het stuk onmiddelijk aan den daartoe bevoegden katholijken pastoor, met last om het letterlijk in het doopregister der parochie over te schrijven. Daar nu deze geestelijke, ingevolge zijn pligt, dit weigerde, werd hij op hoog bevel in hechtenis genomen en onder beschuldiging van verzet tegen het vorstelijk bevel voor de crimineele regtbank gedaagd.

ITALIE.

ROME, 28 Dec. De plegtigheden van het Kersfeest zijn dit jaar met een bijzonderen luister gevierd, wegens 's Paussen tegenwoordigheid bij die belangrijke ceremoniën, waaraan de Opperpriesters sinds vele jaren uit hoofde van hunnen ouderdom of hunne zwakke gezondheid geen deel genomen hadden. Leo XII is de laatste paus, die in 1826, de middernacht-mis in de Kerk van Santa Maria maggiore heeft gecelebreerd. Z. H. droeg daags daarna, ten 9 ure het H. Misoffer op aan het hoogaltaar der St. Pieterskerk, omgeven van geheel het collegie van Cardinalen, de hooge geestelijkheid, den magistraat van Rome, en vele hoogwaardigheid-bekleeders van den Kerkelijken Staat.

Het volk van Rome, welks geestdrift voor den geliefden Opperherder nog geenszins is verminderd, heeft weder eene gelegenheid te baat genomen om den H. Vader op nieuw een schitterend bewijs zijner achting te geven.

Het was daags vóór den feestdag van St. Jan. Het volk herinnerde zich, dat de Cardinaal Joannes Martai, alvorens den pauselijken zetel te bestijgen, den geliefkoosden apostel des Heeren tot zijn beschermheilige had. Terstond werd er een dier openbare huldebewijzingen beraamd en verordend, welke men moet hebben bijgewoond om er het treffende en indrukwekkende van te kunnen gevoelen. Om Pius IX een feest te bereiden zal men niet wachten tot dat de feestdag van den heilige aanbreekt, waarvan hij, bij het beklimmen van den H. Stoel, den naam heeft aangenomen. Het volk stroomde in menigte tot onder de vensters van het Quirinaal, en wanneer ik zeg het volk, dan versta ik daaronder niet die menigte min aanzienlijke lieden of ledigloopers, die altijd geneigd zijn om aan de minste beweging in de stad een werkzaam deel te nemen, maar deftige lieden, behoorende tot de aanzienlijkste en verlichtste klassen der maatschappij. Bij het kleppen van den Angelus, Zaturdag avond, stelden meer dan 4000 man, op het plein del Populo gerangschikt, en ieder eene toorts dragende, zich in regelmatige orde in beweging en sloegen, den geheelen Corso doorgaande, den weg in naar het Quirinaal. Op het hooren der muziek, die voorop ging, vertoonden duizende aanschouwers zich met licht aan alle vensters en op alle balkons, zoodat dit alles bij het schijnsel der 4000 flambouwen gevoegd, de straten op een oogenblik in eene zee van licht vertoonde. Bij het Quirinaal heeft deze menigte, op het plein *Monte Cavallo* aangekomen, zoo luide toejuichingen aangeheven, dat men zou gezegd hebben, dat ze in den stillen avondstond door de echo der zeven heuvelen werden teruggekaatst. Z. H. heeft zich door dit nieuw bewijs van verkleefdheid gedrongen gevoeld om op het balkon te verschijnen. Op hetzelfde oogenblik werden Bengaalsche vuren ontstoken, die vooraf op de gebouwen van het plein waren gereed gezet; zij verspreidden een tooverachtigen gloed over den voorgevel van het paleis en over de volks-massa, die intusschen nog aanmerkelijk was aangegroeid. Z. H. groette het volk eerst met die bevalligheid en eigenaardige minzaamheid, welke aan zijne bewegingen zoo veel edels en bekoorlijks bijzetten; daarna, op een teeken, dat hij gaf om zijn zegen aan te kondigen, zweeg het gejuich, alle toortsen zonken neder, alle hoofden werden eerbiedig gebogen, geheel het volk viel op de knien, en de luide stem van Pius IX klonk alleen in dit oogenblik van plegtige stilte. Zijne zegenrijke hand daalde vervolgens vol liefde en langzaam, als wilde hij ze beter zegenen, op het volk van Rome neder, wiens vurige geestdrift altijd van een heiligen eerbied vergezeld gaat. Deze zegen werd weder met nieuwe toejuichingen beantwoord, en zoodra de Paus zich verwijderd had, terwijl hij de menigte nog eenmaal met de hand en den vriendelijken grimlach gegroet had, werden alle toortsen oogenblikkelijk gebluscht, en niet ééne kreet liet zich meer hooren. De tallooze menigte ging rustig en in de volmaaktste orde uiteen, en men heeft opgemerkt, dat de hulp van niet één agent der openbare magt heeft behoeven ingeroepen te worden.

STADSNIEUWS

BURGERLIJKE STAND.

Van 4 tot 9 Januarij 1847 zijn ingeschreven.

Voltrokken Huwel. 14.	Levenloos aangegeven Zonen . . . 1.
Geboren. . . . . . 153.	dito dito Dochters . . 6.
Overledenen . . . 266.	Elders overl. en alhier ingeschreven. —

Totaal	Gehuwde Paren	14.	Sedert primo Januarij 1846.
	Geborenen	182.	
	Alhier overledenen.	344.	
	Eldersoverl. en alhier ingeshreven	—	

BEVALLEN (8 Jan.): C. L. C. Frenzel Wegener, geb. Wijthoff, D. — Anna Revermann, geb. v. d. Wielle, Z. — M. E. van Dokkum, geb Burger, 2 D. — A. E. Fikkert, geb. de Graan, D. — (9 Jan.): H. M. S. Heije, geb. Le Normant, Z. — J. M. Ruijs, geb. van Ellekom, D.

OVERLEDEN (3 Jan.): Rebekka C. Ahrens. — (6 Jan.): D. J. F. van Heerde, 11 m. — Wilhelmina G. Groebe, 16 j — Cath. Snelten, geb. Lourens, 59 j. — (7 Jan.): Anna H. Branse, geb. van Ingen, 43 j. — (8 Jan.): J. H. A. Eakker, 1 j

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 11 Januarij.

Koffij. Sedert het reeds medegedeelde besluit der Handelmaatschappij om voor de najaars-veilingen met geen Koffij aan de markt te komen is het op nieuw vaster en onder 21 c. geen ordin. Cheribon te koop.

Katoen. 400 pakken vonden tot verhoogde prijzen koopers, de ordinaire Amerik. soorten zijn onder 38 c. niet te verkrijgen.

Tabak, geheel zonder handel; ook in *Ruwe Suiker* ging deze week niets om.

Geraffineerde Suiker op levering gezocht; voor dadelijke behoeften besteed men voor prima Melis *f* 44, 46, mooi Secunda *f* 37 a 38, goed Secunda *f* 35½ a 36, ord. *f* 34 a ½, Lompen *f* 32 a 35, Stoommelis *f* 35 a 38, Kandij wit *f* 60 a 70, half wit *f* 57 a 58, bleek *f* 55 a 57, geel *f* 42 a 48, bruin tot ligt bruin *f* 33 a 36.

Rijst bijzonder in de ordinaire en bijsoorten gevraagd. Carolina *f* 15½, gep. Tafel *f* 14 a 14½, gep. Java *f* 13, ongep. *f* 12 a ½.

Krenten *f* 28, zwart Rozijn *f* 7½; 180 vaten jar. Smirna Rozijnen bedongen *f* 10½; Specerijen zonder handel.

Van Java *Indigo* vonden wederom 92 kisten en kistjes nemers tot volle prijzen voor uitvoer. Verfhout in flaauwe stemming. Meekrap vast doch zonder handel. Eene partij Manilla Hennep bedong *f* 64½.

Vetwaren 400 vaten Zuidzeetraan bedongen *f* 29½, Amsterd. Smeer *f* 32½ a 33. Talk gele *f* 34½ a 35. Zeepe *f* 32½ a 33.

Tarwe 127 ℔ witb. Pools. *f* 378; 124 ℔ bonte dito *f* 355; 125 ℔ dito *f* 368; 126 ℔ roodb. dito *f* 359, in ent.; 124 ℔ n. Vries. *f* 360.

Rogge 120 ℔ Pruis. *f* 290; 117, 118 ℔ Pruis. *f* 280, 283; 118 ℔ Arch. *f* 285, 119 ℔ Petersb. *f* 283, om bij open water te ontvangen, in ent.; 125 ℔ Amerik. *f* 310; 127 ℔ Pommer *f* 300; 120 ℔ Pruis. *f* 292, 294; 125 ℔ n. Rost. *f* 298, cons.

Garst 117 ℔ Pommer *f* 205, ent.

Boekweit 122 ℔ Vries. *f* 250; 118 ℔ Gron. Zand *f* 238; 116 ℔ n. Holst. *f* 232.

Koolzaad prijshoudend. Norder *f* 87½. Deensch *f* 87; April, September en October *f* 89; *Raapolie* per 6/w. *f* 36½; Vliegend 35¼; primo Mei 34⅛; Sept. 34¼; Oct. 34½; Nov. 34¾. *Lijnolie* per 6/w. *f* 30⅜; Vliegend 30⅜. *Hennipolie* per 6/w. *f* 34. *Raapkoeken* *f* 70, 72. *Lijnkoeken* *f* 11, 13.

MIDDELBURG, 7 Jan. Heden was Tarwe met veel vraag ter buitenlandsche verzending. Men betaalde gaarne *f* 12 a *f* 12¼, *f* 12,30 a *f* 12,40 per mud voor de puike soorten. Jarige Tarwe werd boven cours geouden, en bleef alzoo zonder handel. O. Rogge *f* 9½ a 9¾. Nieuwe Rogge *f* 10 a 10¼. Winter-Garst *f* 6,50, Zomer *f* 6 a *f* 6,25 per mud. Walch. Paardenboonen *f* 8, betaald ter verzending. Dito witte Boonen *f* 12. Dito groene Erwten *f* 11,75 a *f* 12. Dito bruine Boonen *f* 12,75 a *f* 13 per mud.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

9 JAN.			gebl.	11 JAN. 4½ u.			gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	59¾	59 9/16	a	59¾	59 5/16
Dito Dito	3	»	71 11/16	71⅝		71¾	71⅞
Dito Dito op resc. .	3	»	71½	71⅝	»		
Dito Dito	4	»	92 13/16	92 13/16	»	92¾	92⅝
O. I. Leening . . .	4	»	92½	92½	»		
Amortis. Syndic. . .	4½	»			»		
Dito Dito	3½	»			»		
Handel-Maatschappij .	4½	»	173	173¼	»	173	[illegible]
Haarlemmermeer . .	5	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg .	4½	»		108	»		
Aand. Holl. S. M.		»			»		
BELGIE, ...	4½	»			»		
Dito	2½	»	51½		»		
Dito bij Rotschild . .	2½	»			»		
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»	20⅝	20⅝	»	20 11/16	
Dito bij Dito onb. et.	5	»	20⅛	20	»	20⅛	
Dito	3	»	37⅛	37⅛	»	37⅜	
Dito Binnenl. à 6 m. .	5	»	30 15/16	30⅞	»	31	30⅞
Coupons Ardoins . .		»	17¾	17 11/16	»	17 13/16	
Passive		»			»		
Deferred		»			»		
Fransche Uitgest . .		»			»		
PORTUGAL, te Londen .	5	»	39⅛	39 1/16	»	39⅞	
Dito Dito	4	»	38⅜	38⅜	»	38¾	38 11/16
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»			»		
RUSL. Ob. H. 1798 en 1816	5	»	106	105½	»	105¾	105½
Dito Dito 1828 en 1829	5	»		104⅜	»	104⅛	
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	»	96¼	96⅛	»		
Dito bij Hope . . .	4	»	88 5/16	88	»	88¼	
Dito bij Stieglitz en C°.	5	»	87⅛	87⅜	»		
Cert. te Hamburg . .	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»		67¼	»		
Cert. van Dito . . .	6	»	70½	70¼	»		
POLEN, Certific. . . .	4	»			»		
Dito Aand. met Loten fl 300		f			»		
Dito Dito . . . fl 500		»			»		
AMERIKA, Phil. Bank .	6	pCt.			»		
Dito	5	»			»		
Dito Bank-Actiën .					»		

Oostenrijk, Met. 5 pCt. 104¼; Weenerb. bij Goll en C°. 103 Braz. 5 pCt. 89¼; dito 1843, 88¼; Mexico 23⅛, 1/16, ¼; Ven. 39⅜, ⅝.

Koers van het Geld: Beleening 3½ pCt., Prolong. 3, ½ pCt. Wissel-Disconto 4 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Hamburg 35⅜; Zigt dito 35⅞; 2/m. Londen 11.92½. Zigt Londen 12.—; 3/m. Lisbon. 41⅝; 3/m. Porto 41⅝; 2/m. Petersb. 1.88½.

MENGELWERK.

De Vereeniging heeft ook een *niet-doel;* namelijk, zij is »zonder zucht om te veroveren" en »afkeerig" foeen bah! zoo »afkeerig van proselieten-jagt." Hoort gij Mevrouwen?.... Hoort ge Freules?.... Hoort ge Krankenbezoekers?.... Hoort ge Heeren?.... Hoort ge Dominé?.... Neemt gij, gij allen, die ik denk, geen deel aan de Vereeniging! Bevlekken zoudt gij ze, afvoeren van haar doel, aan ontaarding blootstellen, misschien ten eenemale sloopen; — want gij — ik weet het bij toereikende ondervinding — gij zijt niet afkeerig van proselieten-jagt. De Vereeniging wenscht er tegen te waken: misschien ook wel tegen u te waken, en veelligt hebben hare twee en veertig agenten te *'s Hage* geheime instructiën en ook wel in last, om te letten b. v. dat ge aan een katholiek een Bijbel of een aalmoes gevende, u niet meer onderwindt er bij te voegen: »Waart ge protestant, we zouden dan nog wel wat meer voor u kunnen: doen" (*Textueel, met nog eene* adhortatie *er achter.*) Gij bedreeft daar eene dubbele zonde tegen de Vereeniging, wier geest het is, die liever heeft, dat ge den katholieken, met aalmoes, in het geheel niet weldoet, maar »christelijk hulpbetoon aan protestanten" alleen bewijst; en die ten andere, afkeerig is van proselieten-jagt." Wacht, derhalve zoo ge het lidmaatschap nog eenmaal waardig worden wilt, wacht eerst het »toetreden tot de protestantsche gemeenten" uit zuivere belanglooze, helder gewonnen en diep gegronde overtuiging af, dan zult ge den aangekomen, zoo hij behoefte heeft, weldoen. Of die overtuiging den proselict gezegd hebbe, dat hij hervormd of remonstrantsch worden moest, oud luthersch of anabaptist, (want de anabaptisten bloeijen in *Duitschland* weder op) dat alles is van geen belang: hij zal een waardig voorwerp voor uw medelijden en voor »christelijk hulpbetoon" wezen, zoodra hij afgevallen is van de Katholijke Kerk. Derhalve, geëerde lezer, »Christelijk Hulpbetoon" is geen jagtpartij op proselieten: door het orgaan van het Haagsche Departement is dit verzekerd; wij moeten het gelooven: — doch »*Christelijk Hulpbetoon*" is, en blijft — een kruistogt tegen katholieke armen, die niet zullen ondersteund, niet zullen geholpen, niet zullen aanbevolen worden; en tegen meer gegoede katholieken tevens, die men »door uitsluiting, stelselmatige aaneensluiting en onderdrukking" zal pogen arm en armer te maken. Zie daar »Christelijk Hulpbetoon;" »ziedaar het doel der maatschappij."

Thans een woord over de *middelen*. Om den nood, de armoede, »die ligt tot afval brengt van de protestantsche belijdenis" »op christelijke wijze *voor te komen*, zal de Vereeniging protestantsche huisgezinnen, waar teruggang zich ontdekt, in stand houden: om in den nood *te voorzien*, waar dezelve reeds werkelijk aanwezig is, zal zij, door aanbeveling, onderstand of renteloos voorschot, zich den weg banen om door christelijke raad en opwekking, alsmede door kostelooze verspreiding van den Bijbel en van nuttige geschriften tegen afval te bewaren." — Door welke middelen protestantsche huisgezinnen zullen in stand gehouden worden »om den nood *voor te komen*," is niet nader in bijzonderheden aangewezen; zij zullen gewis dezelfde wezen, als die zullen worden aangewend, om in den bestaanden »*nood te voorzien*," — min de Bijbel, nuttige schriften, christelijke raad en opwekking. Wij kunnen de eigenlijke middelen der Vereeniging tot twee terug brengen: aanbeveling en geld: het »christelijke", komt achteraan en van zelf. — Indien het waar is, dat de dingen door dezelfde oorzaken moeten behouden worden, als waardoor ze werden voortgebragt; dan verspreidt dit over het ontstaan van geheel het Protestantisme geen onaardig licht. Nu, men raadplege de geschiedenis, en er zal nog wel helderder licht opgaan: kerkenroof, echtbreuk, afschaffing van het celibaat, verbreken van geloften, boerenkrijg, beeldstormerij. Heerlijk aandenken! — Een kerkgenootschap dat geld [illegible] en aanbeveling toezegt, behoeft ook wis aan de katholieke Godsdienst de pracht en de zinnelijkheid van hare kerkplegtigheden niet te benijden. In de Katholieke Kerk *ziet* men en *geniet* men, wanneer voor zulk genot vatbaarheid aanwezig is; maar in de protestantsche kerken, *eet* men en ontvangt men middel van bestaan. "Hebben is hebben," zullen velen zeggen. Nu dat zij alweder zoo. Maar Mijne Heeren, is de Godsdienst van den Christus met zulke middelen, als waarvan gij u bedient, tot stand gekomen, en behouden? Ontleent hij haren oorsprong aan die wijze van bestaan? Zijn die middelen *Christelyk*? Toen de bekoorder tot den Heer naderde, gaf hij raad om brood te hebben, en hij bood koningrijken der aarde aan en derzelver heerlijkheid. Jezus daarentegen beloofde den zijnen, in plaats van »aanbeveling," tegenstand en bloedige vervolging, in plaats van »geld," veel armoede en druk. Liefde heeft Hij zijnen apostelen tot eersten pligt gesteld: maar brood of geld uit te deelen, of aanbevelings-brieven in den zak te steken, [illegible] door zulke hulpmiddelen aan zijn Evangelie te verbinden, zou Hij, meenen wij, gewraakt hebben. Gelooven om den broode! Aan eene Kerk blijven om te eten te hebben! Zijne godsdienstige gezindheid laten afhangen van de gunst van vermogenden? Is dat Christelijk? Neen; is 't en wel iets onchristelijks? En zulken zijn wil men aankweeken? Dien kweekt men inderdaad? Om dien aan te kweeken vereenigt men zich en rigt men maatschappijen op? Wij achten dit met zedelijke begrippen zoo zeer strijdig, dat men, onzes inziens, even goed een genootschap zou kunnen stichten, om diefstal en dronkenschap te bevorderen. Het verschil ligt niet in het misdadige, maar in de schande; en deze is voor elk regtschapen man niet minder in zulk een zielenhandel. Leert menschen eene goede overtuiging hebben, die volgen en daaraan vasthouden; dat is den mensch waardig; maar leert hem niet »ja en amen" zeggen om uwe begunstiging, zoo als men het huisdier leert blaffen om het brood uit de hand des meesters te ontvangen; — want gij maakt van den mensch een huichelaar. Daarop loopt inderdaad alle »Christelijk Hulpbetoon" uit, dat zegt: Ik zal u bestaan en aanbeveling schenken, maar gij moet God dienen naar mijnen wensch en mijn begrip. Is dat godsdienst of menschendienst?

»Aanbeveling:" — dat woord verdient bijzondere opmerkzaamheid, het is zeer algemeen, en van een verbazenden omvang. Hebt gij, katholieke lezer! de reeks, de onafzienbare reeks van mogelijkheden — die zich verwezenlijken moeten — waarin aanbeveling te pas komt, u voor den geest gesteld? Waar nood zal worden voorgekomen, — aanbeveling: waar, in nood, die reeds aanwezig is, zal worden voorzien, — aanbeveling. Wanneer ge nu aan 't tellen gaat — al is 't ook bij den gis — van protestantsche huisgezinnen of individuën, die bij den niet bloeijenden staat van landszaken en burgerij, of werkelijk in hulpbehoevende omstandigheden verkeeren, of bij voortdurenden teruggang daartoe vervallen moeten; gelooft gij dan niet met mij, dat geen plaatsje meer open, geen betrekking meer onvervuld, geen ambtje vacant, geene nering meer te beginnen, of te drijven zal zijn, waarvoor »Christelijk hulpbetoon zijn candidaat of candidaatje niet hebben zal? Tien, twintig en vijftig voor één; Bedreigt »Hulpbetoon" u dan met »buitensluiting" en »onderdrukking" ja, of neen? Is hier »stelselmatige aaneensluiting" om enkel protestanten te bevoordeelen? gelief hierbij nog twee punten in aanmerking te nemen: 1°. dat het onder hen, die met de leiding der zaken belast zijn, geenszins aan mannen ontbreken zal, die door stand en rang aan de »aanbeveling" klem geven kunnen en ook geven zullen; — en 2°. dat de Vereeniging op »de zamenwerking van duizenden" berekend is, en »bestemd, om door algemeene deelneming eene volksmaatschappij te worden." Wat hebt gij, Katholieken! van zulk eene vereeniging te verwachten in uwen handel, in uw bedrijf, in uwe noodzakelijke middelen van bestaan, in uwe staats-burgelijke regten? Is het niet zoo goed als wierd art. 190 der Grondwet, — hetwelk u gelijke burgelijke en politieke voorregten met de protestanten toekent, gelijke aanspraken verzekert op het bekleeden van waardigheden, ambten en bedieningen, — is het niet zoo goed alsof dat artikel, hetwelk u tot nog toe reeds zoo schaarsch bedeelde waar het deszelfs uitvoering betrof, thans voor uwe oogen wierd uitgescheurd? Men heeft gezegd, en met het volste regt gezegd, dat het uitloven, het wegschenken van posten en ambten tegen geld eene schande was en strafwaardig voor de wet; wij vragen dan, is zulk eene »aanbeveling" het minder? Moesten wij u dan niet oproepen tot waakzaamheid? Moeten wij niet een iegelijk oproepen, die het met wet, en vaderland, en rust wel meent? Zulk eene godsdienstige aristocratie, of aristocratische godsdienstzucht, als zich in de protestantsche maatschappijen zoekt geldig te maken, behoort met alle kracht te worden geweerd; zij is het verderf in den Staat, en wij durven hopen, dat het fanatismus van ettelijke drijvers en verdeeldheiddraaijers, die aan blinden en onverdraagzamen ijver de regten van hunne medeleden in den Staat opofferen, niet zal vermogen tegen het beter besef van burgerpligt, dat zekerlijk bij vele protestanten aanwezig is.

Tot beide overblijvende punten van het verslag willen wij slechts zeer kort wezen.

II. De staat der Vereeniging en hare bemoeijingen gedurende het maatschappij-jaar 1845 getuigen, dunkt ons, meer van ijver aan de zijde der raddraaijers, dan van bijval en goedkeuring aan de zijde van het algemeen. Dit is wel het gewone en verdiende lot van fanatieke pogingen, maar het kan echter eenigzins bevreemden van het protestantsche publiek te *'s Gravenhage*: immers wij achten den twijfel gegrond, of wel eene stad in het vaderland zij, waar dweepzucht zoo zeer is verspreid, vooral in den gegoeden en hoogeren stand. Er zijn daar *corypheën*, *zelaten* in groot getal en van beiderlei kunne; protestantsch ijverbetoon is er een uitmuntend *moyen pour parvenir*. Menschen worden daar ook gevonden, groote menschen, die elders gerust sliepen zonder bidden en bijbellezen, en met de godsdienst omgingen *à la Voltaire*, maar die te 's Hage ijlings bekeerd, volkomen bekeerd, zelfs fijn werden, tijpen van kerkgaan, preekhooren en vlijtig psalmgezang. Verschijn ook eens in zekere hôtels op *soirée*, of met eenige dames *en cercle*, en weet niet van *le sermon de Mr.* S. en van de preek van Ds. H. en van *the praeching of the reverend english parson*; het kon wel gebeuren, dat u een kapittel gelezen werd. — Het is intusschen niet anders; het getal leden van »Christelijk Hulpbetoon" te 's Hage bedraagt thans, zegt het verslag, 1774; en bestuurders doen er op volgen: »In verhouding tot onze talrijke gemeente mag dit getal nog klein heeten." Ons standpunt is verschillend. Wij zeggen, het getal is te groot voor zulk een genootschap. Wanneer wij echter nadenken, met wat vele, aanzienlijke en kostbare dingen de vereeniging zich heeft belast, en wat al moet gedaan worden van acht honderd zeven en tachtig guldens; — immers meer niet bedraagt, na aftrek van de helft, die voor »andere streken waarde nood het grootst is" (Noord-Braband en Limburg?) en waar de R. C. medechristenen de overhand hebben" wordt afgezonderd, de contributie van 1774 personen ad één gulden jaarlijks: — wanneer wij, zegge ik, bedenken, wat vele, groote en kostbare dingen met *acht honderd zeven en tachtig guldens* moeten bestreden worden en goedgemaakt; ja, dan zeggen wij ook: de staat van »Christelijk Hulpbetoon" te 's Gravenhage is niet zeer bloeijend. — Het getal der agenten is schitterend; en vermoedelijk zoo hoog opgevoerd om niemand met werkzaamheden te overladen. Dit behoort ook. Maar eene maatschappij, wier hoofdmiddel *geld* is, die zielen koopen wil met geld, en zielen afkoopen van de katholieke verleiding met geld, die, naar zij te verstaan geeft, van tijd tot tijd tegen *onze* omkoopers zal hebben op te bieden, zulk eene maatschappij behoeft geld, en veel geld. Wij hebben het budget van het *'s Gravenhaagsche* Departement niet op te maken; maar, ware ik lid van eene vereeniging ter »aanbeveling» ik weet, waar ik voor het lieve Vaderland eenen minister van finantien zou zoeken. Met zoo weinig middelen zoo veel doen, wie herkent niet den stempel der genialiteit. Houdt moed, goede lieden, die een tractement of pensioen van acht honderd guldens geniet; spiegelt u aan "Christelijk Hulpbetoon"; gij kunt wel schatrijk worden!

Tegen de Directie van de R. K. wees- en arme inrigting te *'sGravenhage* hebben Heeren verslaggevers eene zware beschuldiging uitgebragt. Zij — Directie — *chicaneert*, en is ontrouw aan hare "overeenkomst". Wij vatten den handschoen voor die Heeren thans niet op: achten zij het noodig, zij zullen zich zelven wel weten te verantwoorden: maar wij twijfelen zeer aan de bevoegdheid van "Hulpbetoon" om zoo een vonnis te vellen, en noemen het een onedele *manoeuvre*, wanneer in eene circulaire, die alleen voor protestanten bestemd is, aan de Directie van een zedelijk ligchaam een klad word aangewreven bij hare standgenooten, en zij niet eens in staat is gesteld om van de beschuldiging kennis te nemen. Hebben de protestantsche diakoniën dan geen middel om katholieke collega's tot hunnen pligt te brengen? Of wil men liever in het duister zwart maken, dan met open vizier in het strijdperk treden? — Eindelijk

III. Ten derde blijft nog over de oproeping tot deelneming. Zij is zoo als zij zijn kan: wat lofspraak op het "Christelijke" der Vereeniging, waarvan zij zich zelve bewust is, al zouden anderen er sterk aan twijfelen; wat opwarming met hen noodzakelijke en nuttige; wat *extenuatie* van het offer dat men vraagt, wat aandrang dat men anderen, en vooral ook zijn kinderen, tot deelneming overhale; wat prikkel van bedreiging, dat men bij de niet-deelneming als niet weldenkend zal worden beschouwd: een bijbelsch woord met gebed, predikatie en zegenspreking — *summa summarum*: geeft geld of wij vergaan.

Om te eindigen, en als punt van vergelijking, geven wij onzen lezeren berigt, dat in een der steden onzes Rijks sedert weinige jaren eene Katholieke Vereeniging is opgerigt: ik acht mij niet geregtigd om over hare werkdadigheid en haren toestand uit te weiden, want ik weet niet of zij te vrede zijn zou, dat ik het goede, door haar gedaan, openbaar make: maar dit zal zij mij, durf ik hopen, niet euvel duiden, dat ik hier ter plaatse zegge, dat *haar doel* door haar zelve is uitgedrukt met deze woorden: — "*wel te doen*, overal en aan allen, *wier welvaart en geluk door hare bemoeijingen bevorderd zouden kunnen worden*."

ADVERTENTIEN.

Heden overleed, in den ouderdom van 64 jaren, de Heer ALBERTUS BERNARDUS ROOTHAAN, diep betreurd door de Zijnen en zijne talrijke Vrienden.

Amsterdam, den 8 Januarij 1847.

De Boekhandelaar M. H. BINGER, te *Amsterdam*, geeft uit en heeft alom verkrijgbaar gesteld:

GESCHIEDENIS

DER

Katholieke Kerk.

EEN VOLKSBOEK VOOR BELIJDERS VAN ALLE GEZINDHEDEN.

VAN

JOH. SPORSCHIL.

Met goedkeuring van het katholiek opperbestuur in het koningrijk Saksen.

EERSTE AFLEVERING.

Royaal 8°., met het portret van Paus Pius IX.

BIOGRAPHISCH

HANDWOORDENBOEK

Levensbeschrijvingen der meest beroemde personen uit alle eeuwen en volken.

door

G. ENGELBERTS GERRITS.

Eerste Aflevering.

Op beide deze werken kan bij alle voorname Boekhandelaren door het geheele Rijk worden ingeteekend, en tot het verschijnen der 2de Aflevering, zal voor de 1ste *geene betaling* worden gevorderd.

J. A. W. WAANDERS, Boekhandelaar te *Zwolle*, heeft uitgegeven:

WAARSCHUWENDE GEDACHTEN,

VAN DEN HOOGZALIGEN

J. L. COLMAR;

over het lezen van slechte boeken, naar het Hoogduitsch, door P. A. CAMPER, Mr. der Wijsgeerte, Leeraar der Letteren. Prijs 30 Cents. Bij getallen ter verspreiding *f* 25. — de honderd.

Bij den Uitgever dezer Courant wordt uitgegeven en met goed succes gedebiteerd:

REDEVOERING

OVER DEN

STAAT VAN HET KATHOLICISMUS IN DUITSCHLAND,

UITGESPROKEN

DOOR

ZIJNE EMINENTIE DE KARDINAAL

Luigi Altieri.

Uit het Italiaansch vertaald.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.